

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. GESĂRESCU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei
Pe 6 luni 16 „
Pe 3 luni 8 „

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

Apare o dată pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brancoveanu Voevod, 6
Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

 Cine primește trei numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat

Către cititori,

Din cauza sărbătorilor Crăciunului și a vacanțunei Curților și Tribunalelor, ziarul nostru nu va apare Duminecă 26 Decembre, ast-fel că cu prezentul număr încheem anul acesta.

Numărul viitor va purta No. 1, și va apare Duminecă 2 Ianuarie 1900.

Urăm cititorilor noștri sărbători fericite.

S U M A R

MORATORIUL de Alexandru Alexandrescu, avocat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Inalta Curte de Casație secția II: *Charlota Spirescu* cu *Iulia Appel*, cu o observațiune de D. Alexandrescu.

Tribunalul Ilfov secția IIIa: *C. Bălcescu* dat în judecată pentru fals în acte publice.

Informațiuni. — Bibliografii.

Cu deosebită plăcere anunțăm că cu începere de astăzi, ziarul nostru a trecut sub Direcția D-lui Dim. Alexandrescu, Procuror General pe lângă Inalta Curte de Casație și Profesor al Facultăței de Drept din Iași.

In același timp suntem autorizați de către D. Alexandrescu, să anunțăm că D-sa s'a retras din redacția Jurnalului Dreptul.

Cu ziua de 1 Ianuarie 1900, Ziarul «Curierul Judiciar» va apare de două ori pe săptămână și fie-care număr, va conține o monografie datorită penei maestre a Savantului Profesor și Inaltului Magistrat, simpaticul nostru Director; iar jurisprudența ce vom publica, va fi tot-d'auna însoțită de adnotații.

MORATORIUL

In actualul cod de comerț s'a introdus prin art. 834 și urm. o dispoziție nouă, luată după codul comercial Italian: *Moratoriul*. Timp de 12 ani însă, de la punerea codului nostru de comerț în aplicare și până astăzi, ocaziunea nu s'a prezentat pentru a se face uz de aceste dispozițiuni. Aproape nu se știa ce este și în ce constă moratoriul. A trebuit să vie criza prin care trece comerțul nostru astăzi pentru ca discuțiuni să se facă și asupra acestei cestiuni atât de necunoscute până aci.

Discuțiunile ca și dificultățile ce presintă cestiunea moratoriului sunt varii și multiple. Unele dispozițiuni sunt obscure, altele sunt inutile, altele dau loc la controverse; și toate acestea din lipsa completă a lucrărilor preparatorii. Moratoriul, ca și întreagă Cartea III a codului nostru de comerț, a trecut fără nici o discuțiune și aproape fără nici o explicație înaintea corpurilor legiuitoare.

Vom căuta să relevăm de o camdată o parte din dificultățile ce presintă materia moratoriului.

Maî 'nainte de toate însă să vedem ce este moratoriul? Cuvântul însăși ne o spune: moratoriul este întârzierea sau maî bine, o suspendare de plăți. Pe un timp determinat debitorul este pus la adăpost de orice urmărire din partea creditorilor.

Instituția moratoriului nu este nouă, ea datează din timpuri destul de depărtate.

Așa găsim pentru întâia oară într'un rescript al Imperatorului Constantin sub numele de *exceptio moratorio*, o excepțiune acordată în genere debitorilor și *cautio moratoria*.

In Italia, și în Statele Venetiei, Milanul, Piazenza, Florența Genua, găsim sub denumirea de

delationes quinquenalis, dispozițiunii generale date în favoarea debitorilor de bună credință și loviți de un eveniment nenorocit. Mai târziu se acordă această favoare numai comercianților, trecându-se în codul de comerț Italian unde a rămas până astăzi.

În Franța, moratoriul fu acordat în evul mediu prin ordonanțe regești, în general pentru toți debitorii sub denumirea de *lettres des répit*s.

Mai târziu aceste ordonanțe fură date numai pentru comercianți cu invoirea creditorilor, iar la 1807 ele fură abolite; ast-fel că azi nu există moratoriu în codul comercial francez.

E de observat că în toți timpii moratoriul a fost privit cu ochi răi, ca fiind un instrument de înșelăciune în mâna debitorilor neonești; ca o violentare a voinței creditorilor.

Codul nostru de comerț ca și codul Italian, deosebesc două feluri de moratorii: Moratoriu înainte de declararea în faliment, servind ca o măsură preventivă a declarării falimentului și moratoriu după declararea de faliment servind la suspendarea efectelor acestei declarări pe un timp determinat; timp în care falitul va căuta a se aranja cu creditorii, sau a-și liquida patrimoniul.

Cel de al doilea fel de moratoriu, este și inutil și nepractic.

Inutil pentru-că în adevăr, de ce utilitate mai poate fi moratoriul când o dată intervenită declararea în faliment, falitul poate în tot timpul procedurii falimentului să se aranjeze cu creditorii săi prin concordat, sau să se liquideze?

Nepractic pentru-că condițiunile la care e supusă acordarea acestui fel de moratoriu 'l fac imposibil. Art. 834 c. com. cere ca falitul să dovedească cum că încetarea plăților e consecința unor evenimente extra-ordinare și neprevăzute, că activul covârșeste pasivul.

Dovezi greu de făcut, dovezi pe care dacă ar fi putut le-ar fi făcut d'înainte de a fi declarat în faliment.

De altă parte art. 836 cere ca trib. să ia măsuri conservatoare și precauțiuni pentru a asigura integritatea patrimoniului etc; măsuri cari au fost deja luate cu ocaziunea declarării, în mod mult mai regulat și mai sigur. Mai mult. Art. 837 prevede că trib. numește o comisiune de creditori însărcinați cu supraveghierea administrațiunii și liquidarea patrimoniului falitului. Or, cari din creditori vor fi aceia cari să primească a-și lăsa ocupațiunile lor timp de 6 luni spre a se ocupa cu afacerile falitului? Afară de creditorii speculanți și de samsarii de falimente, de sigur că nu vor fi alții cari să primească o asemenea însărcinare.

Dar nu e numai atât. Art. 840 prevede o dispozițiune care face imposibil orî-ce aranjament cu creditorii.

El zice: „Invoiala se poate de asemenea stipula în mod valabil numai cu majoritatea creditorilor care ar reprezenta cel puțin trei pătrimi din pasiv, cu condițiune numai ca creditorii care au consimțit să ia asupra-le împreună cu debitorul consecințele orî-cărui litigiu cu creditorii disidenți și la trebuința obligațiunea plăței integrale a creanțelor lor.»

Unde se vor găsi acei creditori care să-și ia asupra-le o asemenea obligațiune? Nu se va găsi unul. Iată dar niște dispozițiuni inutile și nepractice care nu fac de cât să încurce procedura regulată a falimentului. Pentru-ce dar nu s'ar lăsa ca falimentul să-și continue mersul lui regulat spre a ajunge la concordat sau la liquidare?

Și apoi scopul Moratoriului nu este posibilitatea unui aranjament cu creditorii ci achitarea integrală a creanțelor.

De altminteri, până astăzi, tribunalele noastre nu au usat de această dispozițiune, căci nici un falit nu a crezut nemerit să mai ceară un moratoriu după declarare.

Trecem la al doilea fel de moratoriu, acela care se acordă înainte de declarare.

De acesta ne vom ocupa în special, căci se presintă pentru întâia dată, și el pare a fi de oare-care utilitate, dacă bine înțeles s'ar fi înconjurat de toate regulele de procedură și dacă s'ar fi luat mai multe garanții în favoarea creditorilor.

Mai 'nainte de toate, o distincțiune trebuie a se face. Comerciantul care cere moratoriul este el în încetare de plăți sau în suspensiune de plăți? Legiuitorul nu face nici o distincțiune de și la alte dispozițiuni la acțiunea cambială, vedem vorbindu-se de cadere în faliment și suspendare de plăți (art. 340-341), și dispune prin art. 695, că „comerciantul care a încetat plățile e în stare de faliment.» Dar din art. 834 ar rezulta că moratoriul să acorde numai comerciantului de bună credință lovit de un eveniment nenorocit, extra-ordinar și neprevăzut, al cărui activ covârșeste pasivul, și care pentru moment nu poate face față plăților. Nu poate fi vorba de un comerciant care a încetat plățile ci e vorba de moratoriu ce este a se acorda înainte ca comerciantul să fie în stare de faliment.

Și în adevăr comerciantul care a încetat plățile, neștiind când și cât are să plătească, din cutare sau cutare cauză, fie că 'și-a întins speculațiunile mai mult de cât 'i era permis, fie că a greșit în calculele sale, pentru un asemenea comerciant nu există de cât falimentul, moratoriul nu 'i poate servi la nimic.

E curios însă că s'a înglobat în materia falimentului, această instituțiune a moratoriuului de înaintea de declarare, lăsând-o ca ea să fie condusă de aceleași reguli, de procedură ca falimentul, punând în același timp pe un comerciant nedeclarat în aceeași situațiune cu un falit.

Înțelegem măsurile luate spre a asigura integritatea patrimoniului, împiedicând pe comerciant de a face ori și ce act de administrațiune, și de învoială fără asistența comisiunei creditorilor și sub supravegherea judeului comisar; dar aceasta nu e suficient fără a se fi pus niște reguli de procedură speciale.

Prima dificultate de care ne isbim, e de a se ști de care reguli trebuie a ne conduce în acest de al doilea fel de moratoriu? De regulile de la faliment? Dar nu suntem în faliment.

Art. 842 zice: trib. primind cererea de moratoriu etc. va ordona convocarea creditorilor în termen de cel mult 15 zile etc.

În ce mod se face convocarea? trib. în speță s'a referit la art. 937 și a făcut convocarea conform acestui art., adică prin scrisori recomandate. A avut gust legiuitorul Italian să bage moratoriu în materia falimentului; am luat și noi la fel. Dar nu trebuie să uităm că alt-fel se petrece lucrurile la noi, altele sunt trebuințele comerțului nostru, alt-fel se face comerțul la noi. Operațiunile falimentului și prin urmare și ale moratoriuului la noi le conduc samsarii de falimente, oameni de rea credință și fără scrupule.

O fi bun sistemul de citațiune prin scrisori recomandate la decisiunile în materie de faliment, căci acolo creditorii, prin marea publicitate ce s'a dat declarărei, sunt deja puși în cunoștință, dar la moratoriu, unde totul se petrece în camera de consiliu, unde nu se dă nici o publicitate de cât după acordare, acest sistem e periculos, cu atât mai mult că după cum vom vedea, sentința prin care se acordă moratoriuul nu e supusă opoziției și apelului, ea e și definitivă și cu execuția provisorie!

Ca dovadă, zice legea, că s'a făcut convocările se depune la dosar recipisele de predarea scrisorilor de convocare. Dar, cum se poate ști că recipisele acelea sunt relative tocmai la predarea acelor scrisori de convocare? Garanție că creditorul a primit scrisoarea e recipisa adusă la poștă; dar ce ne face să credem că creditorul nu a primit în acea scrisoare în loc de convocare, o fotografie, o reclamă, o hârtie albă? Ast-fel că el neștiind nimic, nu vine la convocare. Și iată că vedem întâmplându-se că din 100 și mai bine de creditori se prezintă numai veri-o 20.

Ce ar putea să facă creditorul care n'a primit scrisoarea? opoziție și apel nu poate. Să se în-

scrie în falș în contra recipisei poștei? dar e inadmisibil aceasta. Și care e creditorul acela care să se expue la cheltueli și procese?

Sistemul acesta de citațiune dar, e derisoriu, și să nu se uite că convocarea creditorilor e de o extremă importanță; moratoriuul e o convenție între creditori și debitor; de adesiunea creditorilor depinde ca să se acorde sau nu moratoriuul.

Dar dacă creditorii serioși și onești nu sunt convocați ce pot face ei?

Să nu se obiecteze că citațiunile ar costa prea mult. Comerciantul care găsește miile de franci ca să-și plătească avocatul și samsarii care să stăruie în acordarea moratoriuului, pot ușor găsi 100—200 lei pentru plata citațiunilor. Nu mai puțin nu înțelegem scutirea de timbru pentru cei ce cer moratoriu. De ce și această favoare?

Altă cestiune: Cu ce majoritate trebuie votat moratoriuul? Nu ni se spune nimic, și ar rezulta că e indiferent ori-ce număr de voturi. E lăsat la aprecierea tribunalului ca și când trib. ar cunoaște pe comerciant mai bine de cât creditorii.

Bilanțul, contabilitatea, registrele și viitoarele moșteniri pe hârtie ale comerciantului, trib. nu are experiența și cunoștința practică de a le aprecia—după cum a declarat-o d. Ministru al Justiției într-una din ședințele Senatului. (Vezi interpelarea D-lui Senator Plesnilă) Și apoi ele au trecut până să sosească la trib. prin mâini dibace de samsarii de falimente.

Asupra acestei cestiuni pot fi două păreri: Întâia că e suficient majoritatea absolută a creditorilor prezenți — părere trasă din art. 938 c. com., care spune că toate decisiunile creditorilor în materie de faliment se ia cu majoritatea absolută a creditorilor prezenți; părere care are numai darul de a fi consecință cu inconsecința legiuitorului de a băga moratoriuul înainte de declarare, în materia falimentului.

A doua părere—și care ne pare cea mai întemeiată e aceea trasă din art. 843 de la moratoriu, care zice: «ori de câte ori s'a acordat un moratoriu, dacă în cursul duratei lui se dovedește a se fi plătit creditorilor anteriori o parte considerabilă din creanțele lor, sau dacă mijloacesc împrejurări speciale, trib. va putea intervenind un vot favorabil al majorității creditorilor, care ar reprezenta cel puțin jumătate din restul pasivului, să acorde un al doilea moratoriu etc.

Și în adevăr nu înțelegem pentru ce la al doilea moratoriu, atunci când cunoști pe debitor, când vezi intențiunile lui, când a plătit o parte considerabilă din creanțe, să se ceară un vot care să reprezinte jumătate din pasivul rămas, iar la primul moratoriu, când nu știi cu cine ai a face,

când nu s'a făcut nici o publicație, să ceri numai majoritatea absolută a creditorilor prezenți.

Această părere e cea mai întemeiată, și ar trebui ca tribunalele să o ia în seamă.

Maî departe : dupe ce creditorii 'și-au dat votul, Judele comisar încheie proces-verbal, fixează o zi pentru ca contradicțoriu să dea termenul în cunoștința creditorilor prezenți. Cei absenți—absenți poate fiind—că n'au fost convocați—rămân pe din afară.

Să dă o sentință prin care se acordă moratoriul. Ea se afișează la ușa trib. etc. Un extract de pe sentința se publică în foaia anunțurilor judiciare etc. Aceasta rezultă categoric din art. 943 cod. com.

Dar ce e nostim, că această sentință se dă cu execuția provisorie, fără ca în acelaș timp să fie supusă opoziției și apelului, întru cât acest fel de moratoriu fiind băgat în materie falimentului nu poate intra în dreptul comun.

Art. 944. «Toate sentințele date de trib. com., în materie de faliment sînt executorii.

«Ele nu sînt supuse opozițiunii sau apelului de cât în casurile prevăzute de lege.

Or, sentințele date pentru acordarea moratoriului, nu se vîd trecute în casurile prevăzute de lege.

Ei bine, când o dispozițiune legislativă așa de gravă, e atât de nechibzuită, ea devine periculoasă, și credem că ar fi mai bine ca trib. să nu useze de dînsa.

O altă cestiune care s'a ridicat cu ocaziunea moratoriului e următoarea : Giranții debitorului în favoarea căruia s'a acordat moratoriului. pot fi ei urmăriți în timpul următorului ? Trib. com. s'a pronunțat în sens afirmativ. Asupra acestei cestiuni vom reveni într'unul din numerile viitoare.

Alexandru Alexandrescu.

Advocat

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA II

Audiența de la 9 Noembrie 1899

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Consilier

Charlota Spirescu cu Iulia Appel

Locațiune. — Locator. — Locatar. -- Drepturile proprietarului. — Dacă dînsul poate închiria în parte imobilul său imobilele sale învecinate la mai mulți locatari exercitînd industrii similare. — (Art. 480 și 1420 din Codul civil).

Proprietarul fiind în drept de a se bucura și a dispune de bunul său într'un mod absolut, cu singura rezervă de a nu depăși limitele prescrise de lege, dînsul poate, în lipsă de stipulațiuni contrarii, să închirieze în parte imobilul său, sau imobilele sale învecinate, la mai mulți locatari exercitînd industrii similare, căci deși locatorul este dator, dupe lege, să facă pe locatar a se

folosi într'un mod neîmpedecat de imobilul închiriat, totuși, prin această dispozițiune, legiuitorul nu a înțeles a supune pe proprietar la o altă obligațiune, de cât aceea de a garanta locatarului folosința materială a localului, iar nici cum și folosul ce locatarul se aștepta a trage din exploatarea industriei sale.

Decisiunea No. 248/99. — Respingerea recursului făcut de Charlota Spirescu contra decisiunii Curței de apel din București, secția III cu No. 78/98 dată în procesul cu Iulia Appel.

Curtea,

Ascultînd citirea raportului făcut de d-l președinte N. Mandrea ;

Pe d-l avocat Em. Pantazi, în dezvoltarea motivelor casare ; pe d-l avocat F. Gesticone în combateri ;

Deliberînd,

Asupra motivului invocat :

«Esces de putere și greșită interpretare a art. 1420 și 1424 cod. civil.

«Proprietarul unui imobil nu poate închiria parte din acel imobil, pentru o industrie similară cu aceea a primului locatar. Proprietarul este îndatorat a garanta locatarului folosința neîmpedecată a imobilului cu toate avantajele ce le presintă în momentul locațiunii, nu numai deținerea materială, cum a decis Curtea de apel».

Avînd în vedere recursul făcut în contra decisiunii Curței de apel din București secția III cu No. 78 din 1898 ;

Avînd în vedere că cestiunea de drept adusă în cercetarea acestei Curți consistă întru a se ști, dacă proprietarul unui imobil sau al mai multor imobile învecinate poate, în lipsă de stipulațiuni contrarii, să închirieze în parte acele imobile la mai mulți locatari exercitînd industrii similare ;

Considerînd că, dupe art. 480 C. civ., proprietarul este în drept de a se bucura și a dispune de bunul său într'un mod absolut, cu singura rezervă de a nu depăși limitele prescrise de lege ;

Considerînd că nu există nici un text de lege, care să oprească într'un mod expres pe proprietar de a închiria imobilul său la mai mulți locatari spre a exercita industrii similare ;

Considerînd că art. 1420 C. civ. nu mărginește în această privință dreptul proprietarului, căci, deși în virtutea acestui text de lege, proprietarul este dator să facă pe locatar a se folosi într'un mod neîmpedecat de imobilul închiriat, totuși, prin această dispozițiune, legiuitorul nu a înțeles a supune pe proprietar la o altă obligațiune, de cât aceea de a garanta locatarului folosința materială a localului, iar nici cum și folosul ce locatarul se aștepta a trage din exploatarea industriei sale ;

Că dacă, în adevăr, înființarea a mai multor industrii la un loc poate aduce o vătămare locatarului, cea vătămare însă nu provine din cauză că localul închiriat nu mai este în stare de a fi întrebuințat la destinația lui, de a servi la funcționarea materială a industriei, ci din cauză că locatarul suferă prin înființarea

concurenței o micșorare a beneficiilor ce dânsul credea al trage din exploatarea industriei sale, și realizarea unor asemenea beneficii, precum și statornicia lor, proprietarul nu este dator a le garanta;

Considerând că, de altminterlea, interpretarea art. 1420 din C. civ. într'un sens restrictiv pentru proprietar, pe lângă că ar știrbi plenitudinea dreptului de proprietate, fără un text precis de lege, pe lângă că ar măgini cercul de activitate a proprietarului, apoi o asemenea interpretare ar contraveni mai adesea orî chiar intențiunei presupuse a părților contractante, căci nu este de crezut că proprietarul, care arendează o parte din fondul său rural sau dă în exploatare o parte din pădurea ajunsă în stare de tăiere, renunță prin aceasta, numai pentru a nu face concurență locatarului, a nu mai exploata celelalte părți ale fondului său rural, sau a nu mai exploata celelalte părți ale pădurii sale;

Că este de principiu că renunțările la drepturi nu se presupun; că, dacă niște asemenea renunțări se pot face de către părți, ele trebuiesc să rezulte din termenii contractului sau din intențiunea comună a părților, în lipsa unui text pozitiv de lege care să le presupună de drept;

Considerând că, în specie, pe cât timp Curtea de apel nu constată o asemenea învoire a părților, apoi cu drept cuvânt dânsa a respins pretențiunile locatarului Charlota Spirescu în contra proprietarei Iulia Appel; că, judecând ast-fel, n'a comis nici un esces de putere și a bine interpretat art. 1420 și 1424 din Codicele civil;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Observațiune. — Proprietarul care și-a închiriat o parte din imobilul său pentru exploatarea unui comerț sau unei industrii determinate, păstrează el dreptul de a închiria o altă parte din același imobil pentru o exploatare similară? Chestiunea este controversată atât în doctrină cât și în jurisprudență.

S'a dis, în adevăr, că locatarul fiind, după art. 1420, obligat prin însuși natura contractului și fără să fie nevoe de vre-o stipulație specială, de a face ca locatarul să se folosească neîmpedecat de lucrul închiriat, în tot timpul locațiunei sale, și folosința fiind determinată prin întrebuintarea la care lucrul este destinat, proprietarul care și-a închiriat o parte din imobilul său pentru o industrie determinată, perde prin aceasta însuși dreptul de a închiria unei alte persoane, pentru exercițiul unei industrii similare, o altă parte din același imobil, sau imobilul vecin, dacă este vorba de două imobile alăturate aparținând aceluiași proprietar, fiind-că el trebuie, sub pedeapsă de daune, să se abțină de orice faptă de natură a lipsi pe locatar de o parte mai mică sau mai mare a foloaselor ce-i asigură contractul. Cu alte cuvinte, folosința pacinică sau neîmpedecată pentru un comerciant sau industriaș n'ar consista numai în posesiunea

imobilului închiriat, ci ar cuprinde și foloasele ce presintă acest imobil, foloase care mai tot-d'auna sunt luate în considerație de părți pentru fixarea prețului chiriei sau arende¹⁾; de unde rezultă, a fortiori, că însuși proprietarul, obligat a face ca locatarul sau arendașul să se folosească de imobilul închiriat sau arendat, s'a obligat tacitamente a nu exercita el însuși în mod direct în același imobil sau într'un imobil vecin un comerț sau o industrie rivală²⁾.

Aceasta se înțelege însă numai pentru industriile sau comerțurile absolut similare, nu însă și pentru acele care au numai o asemănare între ele.

Ast-fel, locatarul, care exercită profesiunea de pălărier, nu se poate plânga de faptul că proprietarul ar fi închiriat o parte din același imobil la o modistă, întru cât știut este că pălărierii vind în genere pălării de bărbați, ear modistele, pălării de dame³⁾.

Această părere este inadmisibilă, pentru că obligația proprietarului de a face ca locatarul să se folosească de imobilul închiriat nu cuprinde și pe cea de a garanta foloasele ce el ar putea trage din lucrul închiriat.

Să nu să dică că locatarul n'ar fi închiriat imobilul, dacă s'ar fi așteptat la concurența ce-i face proprietarul prin instalarea în același imobil a unei industrii rivale, pentru că el nu avea de cât să-i interdică această facultate prin o clausă expresă. Aceasta este atât de adevărat, în cât se poate foarte bine ca locatarul să sufere aceiaș concurență prin instalarea unei industrii similare într'un imobil vecin aparținând unei alte persoane, și în asemenea caz, el n'ar avea, cu bună samă, nici un recurs contra proprietarului cu care a contractat.

Prin urmare, proprietarul care își închiriază o parte din imobilul său la un al doilea locatar exercitând acelaș comerț sau aceiaș industrie pe care o exercită cel d'întîi, nu tulbură întru nimic folosința primului locatar și nu face de cât a usa de dreptul său, la care el nu poate fi presupus că a renunțat, întru cât renunțările nu se pre-

¹⁾ Aubry et Rau, IV, § 366, p. 475. Guillouard, *Louage*, I, 136 urm. Bezout, *Des industries similaires*, 17, 18. Villepin, *Journal de la propriété industrielle*, anul 1860, p. 177. Agnel et Carré, *Code manuel des propriétaires et locataires*, etc. (ed. din 1892), p. 85. Tot în acest sens se pronunță și o mare parte din jurisprudență. Vezi decisiile citate în Pand. fr. V^o *Bail à loyer*, 138 urm., în Répert. lui Dalloz, *Supplém.*, V^o *Louage*, 130 urm., în Fuzier-Herman, IV, art. 1719, No. 87 urm. și în Baudry et Wahl, *Louage*, I, p. 193, nota 3, in fine.

²⁾ Pand. fr. V^o cit., și autoritățile citate acolo. — Contră. C. Montpellier. *Pand. Périod.* 92. 2. 167. Baudry et Wahl, *Louage*, I, 392.

³⁾ Trib. Paris. *Pand. Périod.* 1895. 2. 334.

supun și întru cât tot ce nu este oprit este permis. Aceste sunt adevăratele principii, și Curtea noastră supremă le consacră prin decizia mai sus produsă⁴⁾).

Proprietarul va fi însă obligat a garanta pe locatar, în privința introducerii în imobilul său a unui comerț sau a unei industrii similare, în cazurile următoare:

1° Dacă el s'a obligat în termeni expresi a nu aduce nici o concurență locatarului⁵⁾;

2° Dacă această obligație rezultă pentru proprietar în mod tacit din împrejurările cauzei⁶⁾;

3° Dacă introducția comerțului său industrii similare a fost anume făcută cu scop de a aduce o pagubă primului locatar: *Malitias hominum non est indulgendum* (L. 38, § 1, in medio, Dig., 6, 1, *De rei vindicatione*). În cele lalte cazuri, proprietarul nu datorește nici o garanție locatarului.

Nici o garanție nu se datorește de asemenea dacă introducția industriei rivale este expres permisă prin contract⁷⁾; dacă proprietarul nu cunoștea profesiunea locatarului, sau dacă această profesiune nu era arătată prin contract⁸⁾; dacă comerțul său industria, care jignesc folosința locatarului, sunt anterioare contractului său. Locatarul, în acest din urmă caz, este, în adevăr, în culpă că nu s'a asigurat de comerțul său industria care se exercita înainte în imobilul închiriat de dânsul său în imobilele vecine⁹⁾.

Toate aceste puncte nu suferă nici o îndoială, și numai chestiunea pe care am examinat-o din capul locului este controversată; însă Curtea de casă stabilește foarte bine, în această privință, adevăratele principii.

D. Alexandresco.

⁴⁾ Vezi în acest sens: Baudry et Wahl, *Louage*, I, 384 urm. Laurent, XXV, 132 urm. Colmet de Santerre, VII, 169 bis. II, Rendu, *Tr. des marques de fabriques et de la concurrence déloyale*, 517. Trib. Rennes. D. P. 95. 2. 378. C. Rennes. *Pand. Chron.*, t. IV, partea 2, p. 66. Vezi și numeroasele decizii citate în *Pand. fr. V-o cit.*, 146 urm. și în Baudry et Wahl, *Louage*, I, p. 192, nota 3.

⁵⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. S. I, anul 1892, p. 885. C. Rennes. D. P. 95. 2. 117. Baudry et Wahl, *op. cit.*, 386, text și nota 1. Guillouard, *op. cit.*, I, 140 și toți autorii.

⁶⁾ Trib. civ. Rennes. D. P. 95. 2. 378. Baudry et Wahl, *loco supra cit.*

⁷⁾ Baudry et Wahl, *Louage*, I, 386. Guillouard, *Louage*, I, 140.

⁸⁾ Guillouard, *op. cit.*, 139. Baudry et Wahl, *op. și loco supra cit.*

⁹⁾ Baudry et Wahl, *op. cit.*, 386, p. 195, 196.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ILFOV, SECȚIA III

Audiența de la 24 Mai 1899

Președinția D-lui AUREL PROCOPIU, Judecător

C. Bălcescu dat în judecată pentru fals și acte publice

Sentința corecțională No. 593

Fals în acte publice. — Elementele acestui delict. — Art. 124 și 40 din codul penal.

Pentru ca să existe delictul de fals, și pentru ca un fapt să fie calificat ast-fel, se cere imperios existența a trei condițiuni și anume: alterațiunea materială a adevărului, adică faptul material, intențiunea frauduloasă și posibilitatea ca adevărul să producă un prejudiciu, și este de ajuns ca faptul pus în sarcina unei persoane ca fals să nu întrunească una din acele trei condițiuni pentru ca să nu poată fi considerat ca fals.

Prin intențiunea frauduloasă se înțelege voința ce trebuie să aibă o persoană, atunci când comite faptul de fals, de a profita de acest fals în folosul său și în detrimentul unei alte persoane.

Prin posibilitatea de prejudiciu se înțelege posibilitatea prejudiciului ce ar rezulta din însuși acel fapt alterat, iar nu prejudiciul sau posibilitatea de prejudiciu ce ar rezulta din fapte străine.

S'a ascultat: d-nii avocați Em. Dan, Stavri Predescu și N. Mănescu-Călărăși, în apărarea inculpatului Bălcescu;

Pe d-nul avocat P. Capeleanu din partea Direcției C. F. Române, cerând despăgubiri civile și

Pe d-nul procuror I. Antonescu în concluziuni.

Tribunalul,

Având în vedere, că prin rechizitoriul definitiv al d-lui Prim Procuror, al tribunalului Ilfov, din 18 August 1896, C. Bălcescu, fost casier la gara de Nord din București, este dat judecăței pentru delictul de fals, prevăzut și penat de art. 124 cod. penal comb. cu art. 40 același cod;

Având în vedere că faptul ce se impută a fi comis de C. Bălcescu, și care ar constitui delictul de fals, este că el în calitate de casier la C. F. R. a eliberat bilete călătorilor din carnetele Bianco a souche cu seriile No. 1394, 1401, 1374 etc, care nu corespund cu cotoarele respective înaintate direcțiunii, și că ast-fel a căutat prin acest fapt, de a profita în mod fraudulos de această diferență, frustând Direcțiunea Căilor Ferate;

Având în vedere în drept că pentru ca să existe delictul de fals și pentru ca un fapt să fie calificat ast-fel, se cere imperios existența a trei condițiuni și anume: alterațiunea materială a adevărului, adică faptul material, intențiunea frauduloasă și posibilitatea ca acea alterațiune a adevărului să producă un prejudiciu;

Având în vedere de asemenea că este de ajuns ca faptul pus în sarcina unei persoane ca fals să nu întrunească una din acele trei condițiuni mai sus enunțate pentru ca să nu poată fi considerat ca fals și că prin urmare să nu poată face acel fapt pasibil de dispozițiunile art. 124 comb. cu 40 cod. penal;

Că prin urmare din toate aceste considerațiuni rezultă înverdat că trebuie a se constata în primul rând existența materială a falsului și în urmă a se vedea dacă pe lângă falsul material există atât intențiunea frauduloasă cât și posibilitatea prejudiciului pentru ca ast-fel să poată să fie loc la aplicațiunea sus citatelor texte de lege referitoare la delictul de fals.

În ce privește existența materială a faptului,

Având în vedere că din rechisitoriul d-lui Prim Procuror rezultă că 4 sunt capetele de acuzațiune ce se aduce inculpatului C. Bălcescu și anume: 1) Că în calitate de casier de bilete, alcătuind biletele cu No. 98, 99, 10, 11, 12, 13 și 14, 42 și 43 până la 55 din carnetele cu seria 1034, 1374 și 1401 a trecut în sușe o sumă mai mică și o altă destinație de cât în cotor; 2) Că a distrus completamente cotorul (matca) biletelui 100 din carnetul 1326 spre a-și apropia valoarea; 3) Că a trecut în comptul lunei Martie în buletinul de transport No. 7 din carnetul seria 875 lei 6 și 30 pe când a încasat 183 lei, voind de asemenea a-și apropia diferența; 4) Că în fine ar fi sustras din casă o sumă de 300 lei în numerar;

Având în vedere că în ceea-ce privește, primul cap de acuzațiune, din carnetele depuse de către Direcțiunea Căilor Ferate, cum și din interogatoriul inculpatului și din întreaga instrucțiune orală, rezultă în adevăr că la biletele cu No. 98, 99, 10, 11, 12, 13 și 14, 42 și 43 până la 55 din carnetele cu seria 1034, 1374 și 1401, suma din mătcă este deosebită cu cea din biletele eliberate călătorilor, fiind mai mică; Că prin urmare biletele rămase la matcă și care trebuia să ateste sumele încasate exact de casier, atestă sume cu totul altele, că ast-fel prin aceste deosebiri, alterându-se adevărul, se dovedește pe deplin existența materială a acestui prin fapt imputat lui C. Bălcescu;

Având în vedere, în ceea-ce privește al doilea cap de acuzațiune, că s'a prezentat de către Direcțiunea Căilor Ferate carnetul No. 1236, și că într'adevăr se constată veracitatea faptului inexistența mătcă biletelui No. 100, că prin urmare existența materială a acestui al doilea fapt este de asemenea dovedit;

Având în vedere în ceea-ce privește al treilea cap de acuzațiune, că de și rezultă din prezentarea carnetului cu No. 875, că la biletul cu No. 7 s'a trecut în compturi o sumă de 6 lei și 30 bani și se constată în fapt, că s'a încasat de Bălcescu 183 lei totuși din însuși acel carnet rezultă că în compturi la biletul No. 8 Bălcescu a trecut 183 lei, pe când el încasase numai 6 lei și 30 bani, și că prin urmare nu este aci alt-ceva de cât o eroare de corespondență a biletelor și anume că biletul eliberat No. 7 coincide cu matca No. 8 pe când biletul eliberat No. 8 coincide cu matca No. 7 și că ast-fel faptul nefiind datorit de cât unei erori de numerotație ce se poate imediat restabili, el cată a fi înlăturat ca nedovedit;

Având în vedere în fine în ceea ce privește al patrulea cap de acuzațiune anume sustragerea de lei 300, că din întreaga instrucțiune și din însuși rechisitoriul d-lui Prim-Procuror, rezultă că ea nu a fost sustrasă de Bălcescu ci a fost dată de el controlorului Alexandrescu în comptul primei sale, că ast-fel ea este pe deplin justificată de Bălcescu și că faptul ce i se impută lui Bălcescu de a fi sustras această sumă este iarăși pe deplin nefondat;

Că în orî-ce cas nu poate forma obiectul procesului de astă-zî, căci chiar dacă faptul ar fi fost dovedit el ar putea fi calificat numai ca sustragere;

Că atât din rechisitoriul introductiv, cât și din instrucțiunea orală rezultă că Bălcescu nu e dat în judecată de cât pentru delictul de fals și deci nu poate tribunalul ex officio să hotărască asupra unor fapte, pe cari Ministerul Public nu le-a supus judecăței sale;

Considerând prin urmare, că din toate acestea rezultând ca dovedit pe deplin în sarcina lui C. Bălcescu, existența faptului material și prin urmare a primului element al delictului de fals, în ceea-ce privește numai primul și secundul cap de acuzațiune și anume în ceea-ce privește biletele No. 98, 99, 10, 11, 12, 13 și 14, 42 și 43, până la 55 din carnetele cu seria No. 1034, 1374 și 1401, cum și biletul No. 100 din seria 1326, rămâne a se vedea deci dacă comiterea acestor două singure

fapte, sus enunciate, în care s'a dovedit existența primului element al delictului de fals, au concurat și celelalte două elemente anume: intențiunea frauduloasă și prejudiciul pentru ca ele să poată fi considerate ca fals.

În ce privește intențiunea frauduloasă:

Având în vedere că prin intențiunea frauduloasă se înțelege voința ce trebuie să aibă o persoană atunci când comite faptul de fals, de a profita de acest fals în folosul său și în detrimentul unei alte persoane, ca atunci când ar exista alterațiunea materială a adevărului și deci falsul material dacă totuși nu se poate dovedi intențiunea frauduloasă, adică voința de a prejudicia al celui ce comite faptul, el nu poate fi considerat ca fals;

Având în vedere că din depozițiunile martorilor și în special ale funcționarilor superiori al C. F. R. și anume:

Rezultă că din faptul ce se impută lui Bălcescu și anume deosebirea dintre matca și biletul eliberat călătorului, este un fapt ce se întâmplă în mod obicinuit la Căile Ferate, ca el fiind ocazionat în special din cauza marelui aglomerățiuni a călătorilor și fiind produsul unei erori, el este considerat în tot-d'auna ca atare de numita Direcție, dându-se împlinire, sau făcându-se scădere, casierului ce a încasat o sumă în plus sau în minus, conform unui regulament special în această privință;

Având în vedere și acel regulament și considerând că din conținutul lui, art. 9 și 87 rezultă că Direcția consideră acest fapt ce se impută lui Bălcescu și anume, nepotrivirea biletelui eliberat cu cotorul ca eroare materială, că mai mult încă se prevede că trebuie făcut în acel cas pentru a nu păgubi fie casierul fie Direcțiunea;

Că ast-fel fiind neapărat, că orî de câte orî nu sunt împrejurări deosebite, care să schimbe acest mod de a considerat ca eroare acest fapt, conform art. 9 din citatul regulament, el fiind o eroare materială incontestabilă că nu se poate nici un moment a se presupune intențiunea frauduloasă; căci pentru a fi intențiune frauduloasă trebuie voință și orî de câte orî se constată existența unei erori, eroarea fiind un fapt făcut fără voință, incontestabil că nu poate fi vorba de intențiune frauduloasă;

Considerând însă că în cazul de față, departe de a fi atare considerațiuni sunt din contra considerațiuni speciale contrarii și anume: pe de o parte, modicitatea profitului, ce ar fi rezultat în favoarea lui Bălcescu, imposibilitatea lui de a putea profita în mod definitiv de acele sume, depozițiunile martorilor și în special a martorului Teșanu, care fiind acela ce a cercetat afacerea nu poate fi bănuir de parțialitate și din care rezultă că faptul comis de Bălcescu, poate fi considerat ca eroare, faptul că el a comis și erori, în detrimentul lui, încasând sume mai mari de cât trecuse în bilete, cum și faptul că Bălcescu a fost tot d'auna un funcționar corect, care toate au format convingerea tribunalului, că toate aceste fapte imputate lui Bălcescu, nu pot fi considerate de cât cum sunt considerate și prevăzute de Direcția Căilor Ferate prin deosebit regulament, ca erori materiale și deci nu poate fi vorba și nu poate dovedi intențiunea frauduloasă a lui Bălcescu la comiterea acestor fapte.

În ceea-ce privește posibilitatea prejudiciului:

Având în vedere că de și nefiind dovedită intențiunea frauduloasă din partea lui Bălcescu, la comiterea acelui fapt, nu ar mai fi de nici un interes a se vedea dacă există al treilea element al delictului de fals, anume prejudiciul sau posibilitatea lui căci unul din elemente fiind dovedit că lipsește, anume intențiunea frauduloasă, chiar dovedit acest al treilea element, numai poate fi vorba de fals, totuși fiind în proces și o

parte civilă, să vedem dacă a rezultat, sau ar fi putut rezulta vre-un prejudiciu pentru dânsa ;

Având în vedere în această privință că din regulamentele Direcțiunii Căilor Ferate, rezultă că pentru controlul acelei Direcțiuni, pentru a se evita în mod irefragabil vre-o pagubă ce ar putea încerca Direcția cu vînzarea biletelor, toate biletele eliberate călătorilor, trebuiesc a se reîntoarce la administrațiunea Căilor Ferate și acolo sunt controlate la cotoarele respective, ce sunt înaintate de casieri, ast-fel fiind confruntate, în caz de nepotriviri, în virtutea unui regulament al acelei administrațiuni, se îndeplinesc din partea casierului ; în cas de lipsă, se dă bonificații din partea Direcțiunii, în cas de excedent ;

Că este de asemenea incontestabil că faptul de a elibera bilete călătorilor, cu sume și destinațiuni mai mici, de cât cele însemnate în cotorul (matca) corespunzătoare, nu poate aduce nici un prejudiciu Direcțiunii și nici un folos casierului ce le-a eliberat, căci biletele trebuind a se reîntoarce la administrațiune și fiind regulamente, care permite Direcțiunii de a le lua în primire de la casier, atunci când sumele încasate, sunt mai mari decât cele trecute în compt incontestabil că Direcția, nu poate prin acest fapt a fi prejudiciată, căci este indiferent, ori-ce sumă ar fi scris casierul în matcă, dacă din bilet rezultă că a încasat mai mult, Direcțiunea se acoperă de la casier cu acea diferență ;

Având în vedere că pe de altă parte faptul ce se alegă de reprezentantul Ministerului Public, că se poate prin o neglijență a serviciului de control, ca unele bilete să nu se întoarcă la administrație și că ast-fel ar fi posibilitate de prejudiciu ;

Căci chiar dacă faptul ar fi adevărat, prejudiciul, nu ar proveni din faptul falșului și ar proveni din alt fapt cu totul deosebit, neglijența serviciului de control, ori este constant că atunci când se cere ca a treia condițiune, pentru ca un fapt să fie considerat ca delict de falș posibilitatea prejudiciului, se înțelege, posibilitatea prejudiciului ce ar rezulta din însuși acel fapt, iar nu prejudiciu, sau posibilitate de prejudiciu, ce ar rezulta din fapte străine, în cazul de față neglijența serviciului de control al însăși administrațiunii ce se pretinde prejudiciată din acel falș ;

Având în vedere de asemenea că în ceea-ce privește alegațiunea Ministerului Public, că nereîntoarcerea biletelor la Direcțiune pentru facerea controlului ar putea fi ocaionate de machinațiunile frauduloase ale lui Bălcescu, cată de asemenea a fi înlăturată ca nedovedită ; căci din modul prin care se face controlul biletelor rezultă, că pentru comiterea acestui fapt, ar trebui complicitatea unei mai mari părți a funcționarilor C. F. R. și anume : șeful gării de plecare, conductor, inspector, șeful gării de sosire etc. etc. complicitate care din întreaga instrucțiune nu s'a putut dovedi, nu cu toți, dar cu nici unul din acei funcționari ;

Având în vedere că în ceea-ce privește distrugerea matcei din biletul No. 100 din seria cu No. 1236, de asemenea Bălcescu, nu putea trage nici un profit, căci tot din regulamentele Direcțiunii C. F. R. pentru a evita în mod neîndoios, vre-o pagubă Direcțiunii, atunci când biletul este distrus, se încasează de la casier suma parcursului cel mai mare, ce ar putea să-l facă călătorul și deci prin această încasare de sigur că nu putea lua de cât mai mult și nici odată mai puțin și nu putea fi vorba de prejudiciu, nici de profit pentru Bălcescu ;

Având în vedere pe de o parte, că ea nu dovedește cu nimic această pretențiune a sa ; că pe de altă parte rezultând din considerațiunile de mai sus că Direcțiunea Căilor Ferate prin regulamentele sale, nici nu poate fi prejudiciată, de vre-un casier prin faptele ce se impută lui Bălcescu, căci ea luând împlinire de la casieri pentru diferențele rezultând din bilete ce se a-

coperă în tot-d'auna pe deplin, deci ea cată a fi respinsă ca nefondată ;

Că în atare situațiune, deci dovedită existența materială a faptelor ce se impută lui C. Bălcescu prin primul și al doilea cap de acusațiune al rechisitorului d-lui Prim Procuror totuși fiind necontestat și rezultând în mod neîndoios din considerațiunile mai sus enunțate, că nu se poate dovedi într-un nimic, nici intențiunea frauduloasă a lui la comiterea acestui fapt, nici posibilitatea prejudiciului, rezultând sau care ar fi putut rezulta pentru Direcțiunea Căilor Ferate din aceste fapte ; și că prin urmare aceste fapte neîntrunind elementele delictului de falș, autorul lor nu poate fi pasibil de penalități prescise pentru acest delict prin dispozițiunile art. 124 comb. cu 40 c. p. și deci acțiunea Ministerului Public, intentată contra lui C. Bălcescu pentru delictul de falș, cată a fi respinsă ca nefind dovedită și Bălcescu cată a fi apărut de ori-ce penalitate ;

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător supleant M. Sipsom ;

Ascultând conclusiunile d-lui Procuror I. Antonescu ; În numele legii achită pe Constantin Bălcescu de ver-ce penalitate în acest proces.

(ss) Aurel D. Procopiu, M. Sipsom.

p. grefier (s) Georgescu.

INFORMAȚIUNI

În curând va apărea *Codul penal adnotat* cu Jurisprudența Curții de Casație și a instanțelor de fond de *D-l N. M. Sotir*, magistrat, autorul codului adnotat de Procedură care e atât de bine apreciat de magistratură și barou.

Suntem informați că d. Max Gaster, licențiat al Facultății de Drept din București, s'a înscris ca avocat în baroul Capitalei.

Urăm succes d-lui Gaster în noua sa carieră.

BIBLIOGRAFIE

A apărut al treilea număr din anul II al Revistei de Drept și sociologie, cu următorul sumar :

- I. *Solidaritatea între debitori*, de C. Nacu.
- II. *Legea Aelia Senția posteroară Acțiunii Pauliane*, de I. N. Cesărescu.
- III. *Origina dreptului de «Retour succesoral»*, de Em. N. Antonescu.
- IV. *Conținutul administrativ, art. 130 din constituție*, de D. N. Gomșa.
- V. *Adopțiunea în dreptul internațional*, de I. T. Ghica.
- VI. *Note și discuțiuni : Asupra reorganizării Facultății de drept*, de C. Nacu.
- VII. *Jurisprudență :*
 - a) *Formele autentificării făcute de Legațiuni*, de M. Sipsom.
 - b) *Persoanele morale în legiurile Callimach și Caragea*, de I. Cesărescu.

A apărut No. 8 din GAZETA JURIDICA cu următorul sumar : *Soțul care consimte, adoptă ?* de C. Xenii. — *Opiuniunea publică* (urmare), de C. Xenii. — *Căsătoria la Greci*, de A. D. Livezeanu. — *Juriconsulți celebri*, de I. Gr. Periețeanu. — *Ședințele Societății*. — *Curiozități juridice*.